

Raktinis aspektas – bendradarbiavimas (paremta Portugalijos praktika)

Ugdymo srityje „bendradarbiavimas“ matomas kaip teisinis įgaliojimas, geriausioji mokytojo vykdomos veiklos praktika ir itin reikalingas specialiųjų ugdymo poreikių (SUP) turinčių vaikų integracijai (Hernandez, 2013). Iš tiesų, Salamankos deklaracijoje (UNESCO, 1994) pabrėžiama veiksmingo bendradarbiavimo tarp mokytojų, specialiojo ugdymo pedagogų ir paramą teikiančio personalo bei pagalbinio personalo, pavyzdžiui, patariančiųjų mokytojų, ugdymo psichologų, kalbos ir užsiėmimo terapeutų, įtraukimo svarba. Taip pat teigiama, kad SUP turinčių vaikų ugdymas yra bendra tėvų ir specialistų užduotis, todėl rekomenduojama plėtoti bendradarbiavimu paremtą partnerystę tarp mokyklų administratorių, mokytojų ir tėvų, kurie laikomi aktyviais partneriais sprendimų priėmimo procese.

Apibrėžimas. Sąvoka „bendradarbiavimas“ dažnai laikoma dviprasmiška ir priklausančia nuo konteksto, kuriame ji vartojama. Tačiau dauguma autorių sutinka, kad bendradarbiavimas apima bendrą darbą, plėtojant vienas kitą palaikančius ir abiem pusėms naudą teikiančius ryšius. Bendradarbiavimo tarp mokytojų, tėvų ir kitų mokyklos specialistų modeliai yra įgyvendinami įvairovei patenkinti, laikomi galingomis ir sėkmingomis strategijomis kasdieniniame ugdymo kontekste (Wood, 1998). Bendradarbiavimas tarp specialiojo ir įprastinio ugdymo specialistų yra alternatyva, kuria siekiama patenkinti inkliuzinio ugdymo lūkesčius, mažinant atskirtį, kuri tradiciškai siejama su mokytojų darbu, ir didinant specialiųjų ugdymo poreikių turinčių vaikų grąžinimą į įprastines mokyklas, o tai taip pat reiškia specialiojo ugdymo specialistų grįžimą į esminį profesinį mokyklos gyvenimą.

Bendradarbiavimo modeliai. Tai, kaip mokytojai, kiti specialistai ir tėvai bendradarbiauja ugdymo aplinkoje, yra bendrai vadinama bendradarbiavimo modeliais ir jie susideda iš daugiadisciplininių, tarpdisciplininių ir transdisciplininių metodų (Briggs, 1991, 1997; Hernandez, 2013). Kiekvieną modelį sudaro skirtingi esminiai komunikacijos principai ir skirtumai, o bendradarbiavimas su kitais komandos nariais priklauso nuo naudojamo komandos metodo. Lyginant daugiadisciplininį ir tarpdisciplininį metodus, buvo nustatyta, kad transdisciplininis metodas efektyvesnis, ypač dėl integruotos komandos struktūros sukūrimo ir paslaugų tiekimo, sąmoningų ir įprastinių transdisciplininių ryšių, žinių apsikeitimo tarp disciplinų ir didelio studentų dėmesio.

Bendradarbiavimu pagrįstas mokymo metodas. Paprastai įprastinio švietimo mokytojai yra atsakingi už savo įgūdžių pasitelkimą, mokant studentus pagal mokyklos sistemos pagrindu sukurtą mokymo programą, o pirminė specialiojo ugdymo mokytojų atsakomybė – pateikti nurodymus, pritaikant ir kuriant medžiagą pagal mokymosi stilius, stiprybes ir specialiuosius kiekvieno mokinio poreikius. Mokymas bendradarbiaujant, bendradarbiavimu pagrįstas mokymas arba bendradarbiavimu pagrįstas mokymo metodas laikomi naujais plėtra anksčiau aprašytų bendradarbiavimo modelių evoliucijoje (Hernandez, 2013). Kaip vieni iš daugiausia žadančių veiksmų, siekiant inkliuzijos, jie sudaro pagrindą įprastinio ir specialiojo ugdymo specialistų komandų formavimuisi, tačiau taip pat gali būti taikomi kitų specialistų, pavyzdžiui, logopedų, ergoterapeutų ir konsultantų, komandoms formuoti (*Rainforth & England, 1997* kaip nurodyta Hernandez, 2013). Įprastinio ir specialiojo ugdymo specialistų vykdomas bendradarbiavimu pagrįstas mokymas reiškia, kad didelę dienos dalį jie dirba kartu kaip lygiaverčiai partneriai toje pačioje klasėje, siekdami interaktyvių ryšių ir įtraukdami planavimą, mokymą ir vertinimą, klasės valdymą ir elgesį.